

10 gode råd om, hvordan du dyrker din have økologisk

Nøgleordet i en økologisk have er mangfoldighed. Vi skal skabe de allerbedste betingelser for et myldrende liv af planter, insekter og dyr i vore haver. Vi skal se på naturen og bruge den som eksempel.

1. Anvend økologiske planter

I det omfang du skal anskaffe dig planter til haven, bør du gå efter økologisk dyrkede planter og frø. Så har planterne økologien med sig fra "fødslen" og et afsæt i en bæredygtig produktion, hvor der ikke anvendes pesticider og kunstgødning.

I Økologiens Have i Odder kan du købe et varieret og spændende udvalg af økologiske planter: stauder, krydderurter, sommerblomster, 2-årige planter, klatreplanter, tomater, agurker, chili og mange andre forskellige grøntsags- og udplantningsplanter. Ofte arter og sorter, der ikke sælges andre steder. Hvilke planter, der er til salg på et givet tidspunkt, vil naturligvis afhænge af årstiden. På hjemmesiden for Økologiens Have kan du se mulighederne. På sigt er det tanken, at også frugtbuske og prydbuske skal kunne købes i Økologiens Have.

Åbningstider for plantesalg m.v.

Vores salgssæson for planter er fra marts til november alle hverdage kl. 10-15. Har du særlige ønsker, hvad angår åbningstid, planter m.v., så kontakt os. Der kan naturligvis også købes planter de dage, hvor cafe/butik har åben. Og bemærk: Du skal selvfølgelig ikke betale entré til Haven, hvis du blot skal handle planter eller andet i café og butik.

Åbningstider og entré til selve Haven

Fra skærtorsdag i påsken til og med efterårsferien uge 42 er have, café og butik åben alle weekends, helligdage og skoleferier kl. 10-17. Selve haven kan besøges hele året på hverdage kl. 10-15.

Entré voksne: 25 kr. Børn 5 kr. Ved særlige arrangementer kan prisen være højere.

Adresse og kontakt

Rørthvej 132 · 8300 Odder
☎ +45 24 96 30 15
mail@okologienshave.dk
www.okologienshave.dk

Få inspiration

Du bør også sætte tid af til et besøg i Økologiens Have, når du køber planter.

Tunnelvæksthuset i Økologiens Have, som har gjort et udvidet plantesalg i Haven muligt, er blevet etableret med økonomisk støtte fra Odder Kommune samt EU og Ministeriet for By-, Bolig- og Landdistrikter.

MINISTERIET FOR
**BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER**

Økologiske planter

10 gode råd om, hvordan du dyrker din have økologisk

Økologiens Have i Odder

I økologiens Have kan du købe et varieret og spændende udvalg af økologiske planter. Ofte arter og sorter, der ikke sælges andre steder.

I Havens butik finder du også økologiske plantefrø, gødning, jord, div. haveartikler, havebøger m.v.

Se mere: www.okologienshave.dk

2. Brug ikke pesticider og kunstgødning

Al brug af pesticider og kunstgødning i haven er forbudt. Det gælder også kemikalier til rensning af plankeværk, fliser og hustage. Brug vand eller lær at se det smukke i det naturlige! Det gør ikke noget, at der er alger på fliserne og mos på taget. Pesticider og kunstgødning udpiner jorden og gør den livløs, dræber mikro- og makrolivet i jorden og ophobes i planterne. Desuden siver både pesticider og kunstgødning ned i grundvandet og forurener vores drikkevand.

3. Kompost

Lav en kompostbunke i din have, sådan at alt planteaffald forbliver i haven. Det skal genanvendes og indgå i havens naturlige kredsløb, hvor det er et uundværligt gødnings- og jordforbedringsmiddel. Humusindholdet i komposten skaber en god krummestruktur i jorden og bidrager til et bedre "immunforsvar" i dyrkningsjorden. Komposten sikrer desuden, at de forskellige jordorganismer og nyttedyr i jorden (bakterier, svampe, regnorme m.v.), får noget at spise, så deres aktivitet øges. Det giver en sund jord og bevirker, at planterne får øget modstandskraft overfor sygdoms- og skadedyrsangreb. Komposten holder desuden jorden tildækket som værn mod ukrudt og udtørring, og er tillige et godt gemmested for havens nyttedyr.

4. Jorddække

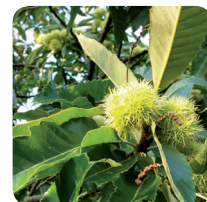
I naturen er jorden altid dækket af planter, planterester, nedfaldne grene og blade. Det skal vi lære af. Bar jord i haverne er noget haveejerne har indført, og det har store negative konsekvenser for jordens frugtbarhed samt for insekt- og dyrelivet og dermed også for planternes trivsel. Sørg derfor altid for at jorden er dækket af planter eller af organisk materiale såsom kompost, halm, hø eller træflis. I staudebudet dækkes jorden ved, at planterne står tæt. I køkkenhaven dækkes med organisk materiale, og der sås grøngødningsplanter som fx honningurt, boghvede, hør, blodkløver, lupiner eller olieræddike, når grønsagerne er blevet høstet. Under træer og buske plantes bunddækkeplanter, som trives i skygge: fx geranium, hasselurt, vedbend, vinterglans og skovjordbær.

5. Sædskifte og blandingskulturer i køkkenhaven

Hvis de samme kulturer dyrkes på samme sted i haven år efter år, vil udbyttet blive reduceret væsentligt. Mange faktorer kan spille ind: fx udpining af jorden for bestemte næringsstoffer eller ophobning af skadevoldere og sygdomme. Derfor er det nødvendigt med mindst et 4-årigt sædskifte. Helst mere. Der laves en plan over haven, og det noteres, i hvilke bede og rækker, planterne dyrkes fra år til år. Desuden er det vigtigt, at så forskellige sommerblomster mellem grøntsagerne. De tiltrækker insekter som fx svirrefluer, hvis larver spiser bladlus. Af gode blomstrende planter til formålet kan nævnes: morgenfrue, boghvede, kornblomst, tagetes og honningurt.

6. Gamle træer

Bevar de gamle træer i haven. De er et fantastisk levested for hundredvis af insekter, svampe, mos, dyr og fugle. Det tager

ikke lang tid at fælde et træ, men det tager lang tid for et nyt træ at vokse op! Der må i det hele taget ikke mangle træer og buske i haven. De skaber miljø og variation, og er med til at sikre den vigtige biodiversitet i haven.

7. Træer og buske med bær og frugter

Plant buske og træer med mange blomster, bær og frugter. Det kan være træer som fx hylde, slåen, kvalkved og tørst. Vælg helst buske og træer, som er hjemmehørende i Danmark. De hjemmehørende planter har naturligt flere hundrede insekter knyttet til sig i modsætning til de indførte arter. Og når de frugtbærende buske og træer blomstrer om foråret, er der mad i form af pollen og nektar til bier og insekter. Det giver en god bestøvning og masser af bær og frugter, som også er føde for fugle, insekter og nyttedyr som fx pindsvinet.

8. Gode insektplanter

Der er mange stauder, krydderurter og sommerblomster, der tiltrækker nyttige insekter. Og det er vigtigt at have mange forskellige planter, så der er blomstring fra tidligt forår til sent efterår. Af gode insektplanter kan nævnes: alle krydderurter samt krokus, honningurt, stolt kavalier, solhat, lægestokrose og lavendel.

9. Kvashegn og bunker

Grene og kviste kan bruges til at opbygge kvashegn, og de kan lægges i bunker rundt om i haven. Disse steder er et Eldorado for mikroorganismer og biller samt et godt skjul for havens pindsvin, som æder mange af havens skadedyr.

10. Vand i haven

Et vandhul i haven er også en rigtig god idé. Det giver gode betingelser for frøer og tudser, som hjælper i haven ved at æde snegle. Lav en stenbunke ved vandhullet til paddernes vinterhi. Fugle og dyr kan desuden drikke vand her og finde fødemuligheder. I øvrigt bør du samle dit regnvand i en tønde. Så er der på en bæredygtig måde godt vand til vanding i haven, hvis det bliver nødvendigt.